Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı Öğrencilerinin Yeterlilikleri ile İşletmelerin Bu Öğrencilerden Beklentilerinin Karşılaştırılması: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nde Bir Araştırma¹

Dr. Öğr. Üyesi Servet Önal

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5452-6938>

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Osmaniye – TÜRKİYE

Öğr. Gör. İsa Kılıç

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5058-337X>

İskenderun Teknik Üniversitesi, İskenderun Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü, Hatay – TÜRKİYE

Öğr. Gör. Burhan Dikmen

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1734-8575>

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Osmaniye – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 20.11.2019

Kabul: 23.12.2019

On-line Yayın: 31.12.2019

Anahtar Kelimeler

Meslek Yüksekokulu

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları

Muhasebe Ara Elemanı

Yeterlilik

İşletmeler

Jel Kodları: M4,M40,M41

Araştırma Makalesi

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.39849>

Öz

Üniversiteler, işletmelerin ihtiyaç duydukları kalifiye insan kaynaklarını, büyük oranda önlisans veya lisans düzeyinde belirli bir yeterlilik ile mezun etmektedir. Önlisans düzeyinde mezun olan öğrenciler, meslek yüksekokullarında eğitim görmüş ve daha çok ara eleman sıfatı ile mezun edilerek ilgili sektörlere kazandırılmaktadır. Meslek yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programları da işletmelerin ve muhasebe bürolarının gereksinim duyduğu muhasebe ara elemanı veya ön muhasebe elemanı ihtiyacını karşılamaktadır. Bu programdan belirli bir yeterlilik ile mezun olan öğrenciler sektörel bir ayrım gözetilmeksizin her işletmede istihdam edilerek, ticaret hayatının önemli bir ihtiyacına cevap vermektedir. İşletmelerin ve muhasebe bürolarının istihdam ettiği bu personellerden beklediği belirli bir yeterlilik bulunmaktadır. Ancak, bu programlardan mezun olan/olacak öğrencilerin hangi yeterlilikler ile mezun oldukları, işletmelerin bu personellerden beklentilerinin neler olduğu ve ne ölçüde karşılanabildiği hala tam olarak belirlenmemiştir. Bu çalışmada Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programından mezun olmaya hak kazanmış önlisans öğrencilerinin mesleki yeterlilikleri tespit edilerek bu öğrencileri istihdam edecek iş dünyasının beklentileri karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre; daha önceden bir iş deneyimine sahip olan öğrencilerin yasal defter ve belgeleri daha iyi tanıma, beyanname düzenleyebilme, aktif pasif hesapları tanıma kaydetme becerisine sahip olduklarını ve muhasebe paket programlarını daha iyi kullanabildikleri görülmüştür. Bu çalışma ile önlisans öğrencilerinin mesleki yeterliliklerinin, işverenlerin beklentilerini yeterince karşılayabilecek şekilde daha çok uygulamalı eğitime yönlendirilmeleri gereği ortaya çıkmaktadır

Atıf Bilgisi / Reference Information

Kılıç, İ.; Önal, S. ve Dikmen, B. (2019). Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı Öğrencilerinin yeterlilikleri İle İşletmelerin Bu Öğrencilerden Beklentilerinin Karşılaştırılması: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nde Bir Araştırma. *Jass Studies- The Journal of Academic Social Science Studies*, Number: 77, Winter, p. 355-369.

¹ Bu çalışma Çukurova 3. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresinde, 3-6 Ekim 2019 tarihinde, Adana'da sunulan "Önlisans Öğrencilerinin Staj Eğitimi Sonrasında Mesleki Yeterliliklerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma" isimli bildirinin genişletilmiş halidir.

Comparison of Qualifications of Accounting and Tax Applications Program Students and Businesses' Expectations from These Students: A Research at Osmaniye Korkut Ata University

Lect. İsa Kılıç

İskenderun Teknik University, İskenderun Vocational School, Department of Accounting and Tax, İskenderun – TURKEY

Asst. Prof. Dr. Servet Önal

Osmaniye Korkut Ata University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business Administration, Osmaniye – TURKEY

Lect. Burhan Dikmen

Osmaniye Korkut Ata University, Osmaniye Vocational School, Department of Management of Organization, Osmaniye -TURKEY

Article History

Submitted:20.11.2019

Accepted: 23.12.2019

Published Online: 31.12.2019

Key Words

Vocational School

Accounting and Tax Applications

Accounting Intermediary

Qualification

Businesses

Jel Codes: M4,M40,M41***Research Article*****DOI:**<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.39849>**Abstract**

Universities graduate the qualified human resources required by the enterprises with a certain qualification at the level of associate degree or bachelor degree. Students who are graduated from associate degree level are educated in vocational schools and are graduated as more intermediate staff. Accounting and Tax Applications Programs of vocational colleges also meet the requirement of accounting intermediary or pre-accounting personnel required by enterprises and accounting offices. Students graduating from this program with a certain qualification are employed in every enterprise without any sectoral distinction and respond to an important need of business life. There is a certain qualification expected from these employees employed by enterprises and accounting offices. However, the qualifications of the students who graduated / will be graduated from these programs, the expectations of the enterprises from these personnel and the extent to which they can be met are still not fully determined. In this research, the professional qualifications of associate degree students who are entitled to graduate from Accounting and Tax Applications Program are determined and the expectations of the business world that will employ these students are compared. According to the results of the research; It is seen that students who have previous work experience have the ability to better recognize legal books and documents, to prepare declarations, to recognize and record active and passive accounts and to use accounting package programs better. With this study, it is necessary that the vocational qualifications of associate degree students should be directed to applied education in order to meet the expectations of employers sufficiently.

1. GİRİŞ

Günümüz işletmelerinin başarı düzeyi nitelikli insan kaynağı(emek) bulundurmaları ile doğrudan ilişkilidir. Diğer üretim faktörleri ile karşılaştırıldığında insan kaynağı; yetiştirilme maliyetinin yüksek olması, zamana yayılması ve yeterliliğinin ölçülmesi zor olması nedeniyle en çok değişim gösteren üretim faktörüdür. Başarısını doğrudan etkileyen vasıflı insan kaynağına ulaşabilmek işletmeler için önemli bir unsurdur. Ekonomik piyasa içerisinde işletmelerin teknik elemanlar yetiştirmesi, işlevsel olarak bakıldığında eleman ve zaman kaybının yanında ayrıca maliyet açısından da pahalı olmaktadır. Devlet ve özel eğitim kurumlarındaki eğitim sistemlerinin böyle bir sorunu ortadan kaldırmak açısından, teknik eğitim alanında yetiştirdikleri öğrencilerin, eğitim sonrası mesleki yeterliliğe sahip olmaları beklenmektedir (Ezin vd.,2017:469).Mesleki bir yeterliliğe sahip olarak yetiştirilen vasıflı insan kaynağı dünyada olduğu gibi ülkemizde de daha çok üniversiteler tarafından yetiştirilmektedir.

Ülkemizde meslek yüksekokulları yükseköğretim kapsamında önemli yer ve göreve sahip birimler olarak, sektörün gereksinimini karşılayacak yüksek nitelikli ara eleman yetiştirmekle yükümlendirilmiş kurumlardır (Albez ve Bilici,2012:384).Üniversitelerin yetiştirdiği ve önlisans düzeyinde farklı programlardan mezun ettiği öğrenciler “ara eleman” olarak adlandırılmaktadır. Bu programlar içerisinde en çok talep gören programlardan birisi de Muhasebe ve Vergi Uygulamaları (MVU) programıdır. Muhasebe departmanları her işletmenin temel fonksiyonlarından birisi olduğu için söz konusu program mezunları geniş bir istihdam olanağına sahiptir. Muhasebe fonksiyonu, işletmeler için belkemiği konumundadır. İşletmenin diğer fonksiyonlarının sürdürebilirliğinin, işletme varlık ve kaynaklarına dayalı olması, bu fonksiyonun önemini artırmaktadır. Bunu yerine getirecek elemanların da beklentileri karşılayan yetkinlikte olması istenecektir (Ertugrul, 2016:134).Muhasebe departmanının kendi üzerine düşen işlevlerini yerine getirebilmesi için muhasebe çalışanlarının muhasebe ve ilgili konularda iyi bir eğitim almış olması gerekli olmaktadır (Karasioğlu ve Duman, 2011:167).İyi olarak teorik bir eğitim almış olsa da uygulama aşamasında öğrencilerin yeterlilikleri istihdam edilecekleri işletmelerin muhasebe ara elemanlarından bekledikleri yeterlilikler ile örtüşmemektedir. İşletmelerin de istihdam ettiği personellerinden beklediği yeterlilik ölçütleri farklı olmaktadır. Bazı işletmeler ön muhasebe elemanı olarak istihdam ederken, muhasebe bürolarının ise personelinden muhasebe yazılımları hususunda yeterlilik beklentisi dogmaktadır (Önal ve Kılıç, 2019:84).Böyle durumlarda istihdam eden ile istihdam edilenin yeterlilik beklentilerinin örtüşüp taraflara maksimum katkının sağlanması beklenmektedir. Ancak muhasebe ara elemanlarının hangi yeterlilikler ile mezun olması gerektiği hususu işletme veya muhasebe bürolarının muhasebe ara elemanlarından bekledikleri yeterlilikler hususunda bir boşluk olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın söz konusu boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. ALAN YAZIN İNCELEMESİ

Çalışmanın bu bölümünde, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerinin muhasebe eğitimi, yeterlilikleri ve tarafların beklentilerine ilişkin görüşlerin incelenmesine yönelik literatürde yer alan çalışmalardan bazıları yer almaktadır.

Coşkun vd., (2017), “Meslek Yüksekokulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Eğitime Bakış Açılarının ve Mesleki Eğitimden Beklentilerinin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmalarında muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde öğrenim gören öğrencilerin mesleki eğitimden beklentileri ve muhasebe eğitimine ilişkin görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. MCBÜ Ahmetli Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında 2017 yılı Nisan ayında öğrenim gören 595 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Öğrenim gördükleri sınıf açısından beklentilerdeki farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucuna göre, “1. sınıfta ve

uzatmalı olarak öğrenim gören öğrencilerin 2. sınıfta olanlara göre” muhasebe eğitiminden daha fazla bir beklentiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Güneş vd. (2017), “Muhasebe Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları” başlıklı çalışmalarında lisans öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) kullanmalarına yönelik tutumlarının belirlenmesi ve cinsiyet, bölüm, internete ulaşma olanağı, internet kullanma süresi ve kişisel bilgisayar sahipliği açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde kayıtlı İşletme ve İktisat bölümlerinden Muhasebe dersini alan öğrenciler üzerinde yapılmış olup içinde bulunduğumuz bilgi çağında üniversite düzeyinde öğrenim gören genç nüfusun bilgi ve iletişim teknolojilerine olan yatkınlığı bilinen bir gerçektir. Bu yatkınlık, genelde öğrenciler tarafından sıkıcı bulunan muhasebe derslerine özellikle bilgisayar ve web uygulamaları içeren bilgi ve iletişim teknolojileri daha fazla dahil edilerek derslerin daha çekici ve öğrenci merkezli olması için bir fırsat olarak değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Önal vd. (2017), “İşyeri Eğitimi Gören Ticaret Meslek Lisesi Öğrencilerinin İşverenlerin Bakış Açısıyla Mesleki Yeterliliklerinin İncelenmesi: Osmaniye İlinde Bir Uygulama” başlıklı çalışmalarında Mesleki eğitim, işgücü piyasalarının ihtiyaçları doğrultusunda, okul, sektör işbirliği içerisinde katılımcı bir anlayışla yapılmalı ve öğrenciler bu doğrultuda yetiştirilmesi gerekliliğinden bahsetmiştir. İş dünyasının beklentilerinin eğitim sürecine yansıtmasının öneminden bahsedilmiştir.

Akın ve Özdaşlı (2014), “Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlerinde Uymaları Gereken Etik İlkelere Uyuma Düzeyine Yönelik Meslek Mensupları İle Meslek Yüksek Okulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Algıları” başlıklı çalışmalarında muhasebe meslek mensupları ile meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe mesleği icra ederken etik ilkelere ne kadar riayet ettiklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin, kıyasla dürüstlük ve şeffaflık ilkelerinin meslek mensupları tarafından daha fazla ihlal edildiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Ertuğrul (2016), “İşletmelerin, Önlisans Muhasebe Bölümü Mezunlarından Beklentileri ve Ankara Organize Sanayi Bölgesi’nde Bir Araştırma” başlıklı çalışmasında organize sanayi bölgesi işletmeleri gibi küçük kapsamlı işletmelerin meslek yüksekokulu işletme ve muhasebe alanı mezun ve öğrencilerinden beklentilerini tespit etmek ve beklentiler ile eğitimlerin örtüşme oran ve yönünü belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda organize sanayi bölgesinde istihdam edilen ya da edilecek olan, meslek yüksekokulu muhasebe bölümü mezunlarının bilgi düzeyi, muhasebe yetkinlikleri (muhasebe iş ve işlemlerini yürütebilme yetenekleri), çalışmaya göre, sektör hedefleri ile örtüşmüştür. Sektör hedefleri doğrultusunda, muhasebe bölümü mezunlarının ekip çalışmasına uyumları, bilgisayar becerileri yeterli görülmekte olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca işletmedeki muhasebe mezunu istihdam derecesi, ile stajyer faydası arasında anlamlı ilişki bulunmuş ancak bunun zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle, muhasebe mezunu istihdam etmeyi tercih ettiğini belirten katılımcılar zayıf bir bağlantıyla da olsa staj eğitiminin faydalı olduğu düşüncesinde olduklarını tespit etmiştir.

Yüreklı ve Gönen (2015), “Muhasebe Meslek Mensuplarının Nitelikli Meslek Mensubu Yetiştirilmesine Yönelik Önlisans Programından Beklentileri” başlıklı çalışmalarında muhasebe mesleği için önlisans düzeyinde meslek mensuplarının yetiştirilmesinde, verilen eğitimin seviyesinin ölçülmesi ve bu eğitimin muhasebe meslek mensuplarının beklentilerini karşılayıp karşılamadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda meslek yüksekokullarında verilen eğitim, meslek mensuplarının ihtiyaç duyduğu ara eleman ihtiyacını karşılamaktan uzaktır ve bu alanda kaliteyi hedef alan politikaların hayata geçirilmesine ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir.

Alkan (2015), “İşletmelerin Önlisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: İzmir’de Bir Araştırma” başlıklı çalışmasında Türkiye’de ön lisans muhasebe eğitiminin etkinliğine yönelik bilgi sunmak ve meslek yüksekokullarının muhasebe programlarında verilen eğitimin işletmelerin ihtiyaçlarını

karşılayıp karşılamadığının tespiti amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda araştırma bulgularına göre işletmeler muhasebe ve vergi uygulamaları mezunlarından bilgi işlem uygulamaları konusunda iki önemli yetkinlik beklemektedir. Ofis programlarının etkin kullanımı ki bu konuda verilen derslerin içeriklerinin yeterli olduğu görülmektedir. Sadece Excel programının mesleki uygulamalarda daha etkili kullanımı konusunda bilgisayar derslerinin içerikleri revize edilmelidir. Diğer yetkinlik beklentisi ise bilgisayarlı muhasebe konularında yasal uygulamalara yöneliktir. BA/BS formlarının düzenlenmesi ve beyannameler konusunda eğitim kalitesi ve ders içerikleri ne yazık ki yetersiz olduğu ifade edilmiştir. İncelenen meslek yüksekokullarının sadece %15'inde bu konular anlatıldığı tespit edilmiştir.

Tugay ve Ömürbek (2014), *“Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ve Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma”* başlıklı çalışmalarında Meslek Yüksekokullarının Muhasebe Programlarında verilen meslek derslerinin uygulamada kullanım düzeyleri ile yeterlilik düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre muhasebe derslerinde öğrencilere aktarılan konuların büyük bir kısmı uygulamada meslek mensupları tarafından kullanılmakta ve içerikleri de yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Terim ve Öztürk (2009), *“Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Gördes Meslek Yüksekokulunda Bir Uygulama”* başlıklı çalışmalarında Muhasebe Programı öğrencilerinin demografik yapısının belirlenmesi, öğrenim gördükleri programı seçme nedenlerinin ortaya konması, gördükleri muhasebe eğitiminin gelecekle ilgili hedeflerine yönelik uyumluluğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma Gördes Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı öğrencileri üzerinde bir anket uygulaması şeklinde yapılmış olup öğrencilerin önlisans programından mezun olduktan sonra, ağırlıklı olarak Banka- Finansman alanında uzman ve bağımlı mali müşavir olmayı hedefledikleri, Ticaret Lisesi ve Düz Lise mezunu olmaları üniversite programı tercihinde etkili olabileceği sonucuna varılmıştır.

Gençtürk (2006), *“Alınan Eğitimin Meslek Yaşamındaki Yeterlilik Düzeyinin İşletmelerin Muhasebe – Finans Bölümünde Çalışanlar Üzerinde Tespitine Yönelik Bir Alan Çalışması: Isparta, Burdur, Denizli ve Antalya Organize Sanayi Bölgeleri Örneği”* başlıklı çalışmalarında sadece muhasebe eğitiminin değil finans eğitiminin de (orta öğretim, önlisans ve lisans programlarında) ilgili bölümlerde çalışan kişilere göre etkin olup olmadığı, işletmelerde, muhasebe elemanlarının aynı zamanda finansal işlemleri de yerine getirip getirmediği, alınan eğitimin işe girme ve kariyer hedefine ulaşmadaki etkisinin tespiti amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda verilen eğitimin kalitesinin artırılması, teorik eğitim kadar uygulamalı eğitime de (özellikle MYO'da) önem verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Meslek lisesinden veya meslek yüksekokulundan mezun olmuş kişilerin daha fazla eğitim almalarına olanak sağlayacak (hayat boyu öğrenme) sistemler geliştirilmeli ve II. öğretim olgusu bu kişilere de hizmet edecek seviyeye getirilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

3.ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

3.1.Anket Soruları

Araştırmada yöntem olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında olan tüm önlisans öğrencilerine staj eğitimi sonunda mesleki yeterliliklerin her birisinde ne kadar yetkin oldukları sorulmuştur. İşverenlere uygulanan anket sorularında ise staj eğitimi sonunda öğrencilerin mesleki yeterliliklerinin ne kadar yetkin oldukları sorulmuştur. Böylece çapraz değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. İlk bölümde, önlisans öğrencilerinin 5 demografik, 25 de mesleki yeterliliklerini tespit etmek amacıyla hazırlanan toplam 30 soru sorulmuştur. İşverenlere uygulanan ankette de öğrencilere uygulanan anket soruları işverenlere uyarlanarak 8 demografik 25 de mesleki yeterlilik ölçütü yer almaktadır. Sorular 5'li Likert ölçeğiyle hazırlanmıştır.

3.2.Verilerin Toplanması

Araştırmanın evrenini Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokulu muhasebe ve vergi uygulamaları programları 2. sınıfta okuyan 167 öğrenci ile Osmaniye il ve ilçelerinde yer alan işletme yöneticileri ve meslek mensupları olmak üzere 63 kişi oluşturmaktadır. Hazırlanan anket öğrencilere yüz yüze uygulanmıştır. 2018-2019 bahar yarıyılında 158 öğrenci ve 57 işletme yöneticileri ve meslek mensupları ile yapılan anketler çalışmada değerlendirmeye tabi tutularak analiz edilmiştir.

3.3.Verilerin Analizi

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programından mezun olmaya hak kazanmış önlisans öğrencilerinin yeterliliklerinin neler olduğu tespit edilerek bu öğrencilerden işletmelerin ve muhasebe bürolarının beklentileri karşılatırılmak amacıyla hazırlanan sorulara, SPSS 22 programından yararlanarak; parametrik testlerden T-test ve Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Demografik verilerin analizi için frekans tablolarından faydalanılmıştır. Soruların güvenilirlikleri için, güvenilirlik analizi yapılmıştır. Akademik Çalışmalarda güvenilirlik katsayısı olarak sıklıkla Cronbach alfa katsayısı kullanılmakta ve genel olarak alfa değerinin 0.70 ve daha yüksek olması, yeterli olarak kabul edilmektedir (Büyükoztürk,2017:171). Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha katsayısı öğrencilere uygulanan ankette (α) 0.955, işveren ve meslek mensuplarına uygulanan ankette de (α) 0.977 olarak hesaplanmıştır. Alpha değerinin oldukça yüksek çıktığı ve dolayısı ile anketin güvenilirliğinin yüksek olduğu gözlenmiştir.

4.ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırma kapsamında yapılan anket sonuçlarına *faktör bazında tanımlayıcı istatistikler, t-test, One-way ANOVA testleri* uygulanmış olup bulgular Öğrenciler ve İşletme Yöneticileri (meslek mensupları dahil olmak üzere) şeklinde iki ayrı grup olarak ayrı ayrı ifade edilecektir.

4.1.Öğrencilere Uygulanan Testlerin Bulguları

Genel Olarak;

İşletmelerde staj yapan ön lisans öğrencilerinin muhasebe alanındaki algılanan öz yeterlilik düzeyini belirlemeye yönelik yargıları *faktör bazında tanımlayıcı istatistikler* yardımıyla incelenmiş ve çıkan sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. İşletmelerde staj yapan önlisans öğrencilerinin muhasebe alanında algılanan öz yeterlilik düzeyini belirlemeye yönelik yargılarının değerlendirilmesi

	Minimum	Maksimum	Mean	Std. Deviation
Algılama	1	5	3,7792	0,71443

İşletmelerde staj yapan ön lisans öğrencilerinin muhasebe alanında algılanan öz yeterlilik düzeyini belirlemeye yönelik genel değerlendirmeleri, "*Katılıyorum*" ifadesine karşılık gelen "4" değeri etrafında toplanmıştır. Bu durumda işletmelerde staj yapan önlisans öğrencilerinin muhasebe alanında algılanan öz yeterlilik düzeyini belirlemeye yönelik düşüncelerinin olumlu yönde olduğu ifade edilebilir.

Cinsiyet

Yapılan t-test sonuçlarına göre; cinsiyet ile işletmelerde staj yapan ön lisans öğrencilerinin muhasebe alanındaki algılanan öz yeterlilik soruları arasında, $p > 0.05$ olduğundan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Mevcut genel not ortalaması

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; öğrencilerin mevcut genel not ortalamaları ile işletmelerde staj yapan ön lisans öğrencilerinin muhasebe alanındaki algılanan öz yeterlilik soruları arasında, $p > 0.05$ olduğundan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Öğrencinin daha önce iş deneyiminin olup olmaması

Yapılan t-test sonuçlarına göre; öğrencilerin daha önce iş deneyimlerinin olup olmaması ile “Soru 5: Yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 2)’de sunulmuştur.

Tablo 2: Soru 5 * İş Deneyimi

İş Deneyimi	N	Ort.	S	sd	t	p
Evet	112	3,7500	,98182	156	3,692	0,000
Hayır	46	3,1087	1,01605			

Tablo 2’deki analiz sonuçlarına göre, yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim sorusu, stajyerlerin daha önce iş deneyimi olmasına göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (156) = 3,692, $p < .05$]. Buna göre, daha önce iş deneyimi olanlar (ort. = 3,75), olmayanlara (ort. = 3,11) kıyasla yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; öğrencilerin daha önce iş deneyimlerinin olup olmaması ile “Soru 11: Serbest meslek kazanç defterini düzenleyebilirim” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 3)’te sunulmuştur..

Tablo 3: Soru 11 * İş Deneyimi

İş Deneyimi	N	Ort.	S	sd	t	p
Evet	112	3,7679	1,04823	156	2,942	0,004
Hayır	46	3,2391	,97033			

Tablo 3’deki analiz sonuçlarına göre, yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim sorusu, stajyerlerin daha önce iş deneyimi olmasına göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (156) = 3,692, $p < .05$]. Buna göre, daha önce iş deneyimi olanlar (ort. = 3,75), olmayanlara (ort. = 3,11) kıyasla yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; öğrencilerin daha önce iş deneyimlerinin olup olmaması ile “Soru 12: Beyannameleri düzenleyebilirim” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 4)’te sunulmuştur.

Tablo 4: Soru 12 * İş Deneyimi

İş Deneyimi	N	Ort.	S	sd	t	p
Evet	112	3,7143	1,11847	156	1,985	0,049
Hayır	46	3,3478	,87477			

Tablo 4’deki analiz sonuçlarına göre, yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim sorusu, stajyerlerin daha önce iş deneyimi olmasına göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (156) = 3,692, $p < .05$]. Buna göre, daha önce iş deneyimi olanlar (ort. = 3,75), olmayanlara (ort. = 3,11) kıyasla yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Mezun olunan lise

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; mezun olunan lise ile “Soru 5: Yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 5)’te

sunulmuştur.

Tablo 5: Soru 5*Mezun Olunan Lise

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	13,489	4	3,372	3,364	,011	A-B
Gruplariçi	153,378	153	1,002			
Toplam	166,867	157				

A: Genel lise (ort. = 3,18)

B: Ticaret meslek lisesi (ort. = 3,86)

Tablo 5'deki One-way ANOVA sonuçlarına göre; yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim yargısına katılım düzeyleri arasında, mezun olunan lise bakımından anlamlı bir fark vardır [F (4, 153) = 3,364 p < 0.05]. Mezun olunan liseler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testinin sonuçlarına göre; ticaret meslek lisesinden mezun olanlar (ort. = 3,86), genel liseden mezun olanlara (ort. = 3,18) kıyasla, yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettiririm yargısına daha fazla katılmaktadır.

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; mezun olunan lise ile "Soru 10: İşletme defteri düzenleyebilirim" sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuşve (Tablo 6)'da sunulmuştur.

Tablo 6: Soru 10*Mezun Olunan Lise

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	16,713	4	4,178	3,801	,006	A-B
Gruplariçi	168,204	153	1,099			
Toplam	184,918	157				

A: Genel lise (ort. = 3,53)

B: Ticaret meslek lisesi (ort. = 4,17)

Tablo 6'daki One-way ANOVA sonuçlarına göre; yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim yargısına katılım düzeyleri arasında, mezun olunan lise bakımından anlamlı bir fark vardır [F (4, 153) = 3,364 p < 0.05]. Mezun olunan liseler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testinin sonuçlarına göre; ticaret meslek lisesinden mezun olanlar (ort. = 3,86), genel liseden mezun olanlara (ort. = 3,18) kıyasla, yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettiririm yargısına daha fazla katılmaktadır.

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; mezun olunan lise ile "Soru 11: Serbest meslek kazanç defterini düzenleyebilirim" sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuşve (Tablo 7)'de sunulmuştur.

Tablo 7: Soru 11*Mezun Olunan Lise

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	17,138	4	4,284	4,194	,003	A-B
Gruplariçi	156,312	153	1,022			
Toplam	173,449	157				

A: Genel lise (ort. = 3,31)

B: Ticaret meslek lisesi (ort. = 3,98)

Tablo 7'deki One-way ANOVA sonuçlarına göre; yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik

ettirebilirim yargısına katılım düzeyleri arasında, mezun olunan lise bakımından anlamlı bir fark vardır [F (4, 153) = 3,364 p < 0.05]. Mezun olunan liseler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testinin sonuçlarına göre; ticaret meslek lisesinden mezun olanlar (ort. = 3,86), genel liseden mezun olanlara (ort. = 3,18) kıyasla, yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettiririm yargısına daha fazla katılmaktadır.

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; mezun olunan lise ile “Soru 17: Şirket işlemlerinin muhasebe kayıtlarını tutabilirim” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 8)’de sunulmuştur.

Tablo 8: Soru 17*Mezun Olunan Lise

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	15,094	4	3,773	3,305	,013	B-C
Gruplariçi	174,710	153	1,142			
Toplam	189,804	157				

B: Ticaret meslek lisesi (ort. = 4,00)

C: Diğer meslek liseleri (ort. = 3,00)

Tablo 8’deki One-way ANOVA sonuçlarına göre; yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim yargısına katılım düzeyleri arasında, mezun olunan lise bakımından anlamlı bir fark vardır [F (4, 153) = 3,364 p < 0.05]. Mezun olunan liseler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testinin sonuçlarına göre; ticaret meslek lisesinden mezun olanlar (ort. = 3,86), genel liseden mezun olanlara (ort. = 3,18) kıyasla, yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettiririm yargısına daha fazla katılmaktadır.

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; mezun olunan lise ile “Soru 22: Muhasebe paket programlarını kullanabilirim” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 9)’da sunulmuştur.

Tablo 9: Soru 22*Mezun Olunan Lise

Varyansın kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	18,091	4	4,523	3,937	,005	B-C
Gruplariçi	175,763	153	1,149			
Toplam	193,854	157				

B: Ticaret meslek lisesi (ort. = 3,98)

C: Diğer meslek liseleri (ort. = 2,88)

Tablo 9’daki One-way ANOVA sonuçlarına göre; yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettirebilirim yargısına katılım düzeyleri arasında, mezun olunan lise bakımından anlamlı bir fark vardır [F (4, 153) = 3,364 p < 0.05]. Mezun olunan liseler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testinin sonuçlarına göre; ticaret meslek lisesinden mezun olanlar (ort. = 3,86), genel liseden mezun olanlara (ort. = 3,18) kıyasla, yasal defter ve belgeleri temin ve tasdik ettiririm yargısına daha fazla katılmaktadır.

4.2. İşletme Yöneticilerine Uygulanan Testlerin Bulguları

Genel

Yöneticilerin, işletmelerde staj eğitimi yapan öğrencilerin yeterlilikleri sorularına yönelik düşünceleri faktör bazında tanımlayıcı istatistikler yardımıyla incelenmiş ve çıkan sonuçlar Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Yöneticilerin, işletmelerde staj eğitimi yapan öğrencilerin yeterlilikleri sorularına yönelik düşüncedüzeylerinin değerlendirilmesi

	Minimum	Maksimum	Mean	Std. Deviation
Beklenti	1	5	4,1011	0,78740

Yöneticilerin, işletmelerinde staj eğitimi alan öğrencilerin yeterlilik düşüncelerine yönelik genel değerlendirmeleri, “Katılıyorum” ifadesine karşılık gelen “4” değeri etrafında toplanmıştır. Bu noktadan hareketle yöneticilerin işletmelerinde staj eğitimi alan öğrencilerin yetkinliklerine yönelik düşüncelerinin olumlu yönde olduğu ifade edilebilir.

Cinsiyet

Yapılan t-test sonuçlarına göre; cinsiyet ile işletmelerde staj eğitimi yapan öğrencilerin yeterlilikleri sorular arasında, $p > 0.05$ olduğundan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faaliyet Gösterilen Sektör

Yapılan t-test sonuçlarına göre; faaliyet gösterilen sektör ile “Soru 11: Serbest Meslek Kazanç Defterini Düzenleyebilir” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 11)’de sunulmuştur.

Tablo 11: Soru 11 * Faaliyet Gösterilen Sektör

Faaliyet Gösterilen Sektör	N	Ort.	S	Sd	T	P
Özel Sektör	40	3,8000	,96609	55	-2,34	0,022
Kamu Sektörü	17	4,4118	,71229			

Tablo 11’deki analiz sonuçlarına göre, stajyerler serbest meslek kazanç defterini düzenleyebilir sorusu, faaliyet gösterilen sektöre göre anlamlı bir fark göstermektedir [$t(55) = -2,34, p < .05$]. Buna göre, kamu sektörü yöneticileri (ort. = 4,41), özel sektör yöneticilerine (ort. = 3,80) kıyasla stajyerlerin serbest meslek kazanç defterini düzenleyebildikleri ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; faaliyet gösterilen sektör ile “Soru 12: Beyannameleri Düzenleyebilir” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 12)’de sunulmuştur.

Tablo 12: Soru 12 * Faaliyet Gösterilen Sektör

Faaliyet Gösterilen Sektör	N	Ort.	S	sd	t	p
Özel Sektör	40	3,7000	1,09075	55	-2,67	0,010
Kamu Sektörü	17	4,4706	,71743			

Tablo 12’deki analiz sonuçlarına göre, stajyerler beyannameleri düzenleyebilir sorusu, faaliyet gösterilen sektöre göre anlamlı bir fark göstermektedir [$t(55) = -2,67, p < .05$]. Buna göre, kamu sektörü yöneticileri (ort. = 4,47), özel sektör yöneticilerine (ort. = 3,70) kıyasla stajyerlerin beyanname düzenleyebildikleri ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; faaliyet gösterilen sektör ile “Soru 13: Bilanço Düzenleyebilir” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 13)’de sunulmuştur.

Tablo 13: Soru 13 * Faaliyet Gösterilen Sektör

Faaliyet Gösterilen Sektör	N	Ort.	S	sd	t	p
Özel Sektör	40	3,5500	1,13114	55	-3,41	0,001
Kamu Sektörü	17	4,5294	,51450			

Tablo 13'deki analiz sonuçlarına göre, stajyerler bilanço düzenleyebilir sorusu, faaliyet gösterilen sektöre göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (55) = - 3,41, p<.05]. Buna göre, kamu sektörü yöneticileri (ort. = 4,53), özel sektör yöneticilerine (ort. = 3,55) kıyasla stajyerlerin bilanço düzenleyebildikleri ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; faaliyet gösterilen sektör ile "*Soru 14: Aktif ve pasif hesapları tanıma ve kaydetme becerisine sahiptir*" sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 14)'te sunulmuştur.

Tablo 14: Soru 14 * Faaliyet Gösterilen Sektör

Faaliyet Gösterilen Sektör	N	Ort.	S	sd	t	p
Özel Sektör	40	3,8000	1,09075	55	-3,06	0,003
Kamu Sektörü	17	4,6471	,49259			

Tablo 14'deki analiz sonuçlarına göre, stajyerler aktif ve pasif hesapları tanıma ve kaydetme becerisine sahiptir sorusu, faaliyet gösterilen sektöre göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (55) = - 3,06, p<.05]. Buna göre, kamu sektörü yöneticileri (ort. = 4,65), özel sektör yöneticilerine (ort. = 3,80) kıyasla stajyerlerin aktif ve pasif hesapları tanıma ve kaydetme becerisine sahip olduğu ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; faaliyet gösterilen sektör ile "*Soru 18: Ürün ve hizmet maliyetini hesaplayabilir*" sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 15)'te sunulmuştur.

Tablo 15: Soru 18 * Faaliyet Gösterilen Sektör

Faaliyet Gösterilen Sektör	N	Ort.	S	sd	t	p
Özel Sektör	40	3,6250	1,00480	55	-2,51	0,015
Kamu Sektörü	17	4,3529	,99632			

Tablo 15'deki analiz sonuçlarına göre, stajyerler ürün ve hizmet maliyetini hesaplayabilir sorusu, faaliyet gösterilen sektöre göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (55) = - 2,51, p<.05]. Buna göre, kamu sektörü yöneticileri (ort. = 4,35), özel sektör yöneticilerine (ort. = 3,63) kıyasla stajyerler ürün ve hizmet maliyetini hesaplayabilir ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; faaliyet gösterilen sektör ile "*Soru 19: Şirket kapanış işlemlerini yapma becerisine sahiptir*" sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 16)'da sunulmuştur.

Tablo 16: Soru 19 * Faaliyet Gösterilen Sektör

Faaliyet Gösterilen Sektör	N	Ort.	S	sd	t	p
Özel Sektör	40	3,5000	1,17670	55	-2,20	0,032
Kamu Sektörü	17	4,2353	1,09141			

Tablo 16'daki analiz sonuçlarına göre, stajyerler şirket kapanış işlemlerini yapma becerisine sahiptir sorusu, faaliyet gösterilen sektöre göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (55) = - 2,20, p<.05]. Buna göre, kamu sektörü yöneticileri (ort. = 4,24), özel sektör yöneticilerine (ort. = 3,50) kıyasla stajyerler

şirket kapanış işlemlerini yapma becerisine sahiptir ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; faaliyet gösterilen sektör ile “Soru 20: İnşaat işletmeleri işlemlerini kaydedebilir” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 17)’de sunulmuştur.

Tablo 17: Soru 20 * Faaliyet Gösterilen Sektör

Faaliyet Gösterilen Sektör	N	Ort.	S	sd	t	p
Özel Sektör	40	3,4250	1,10680	55	-2,67	0,010
Kamu Sektörü	17	4,2941	1,15999			

Tablo 17’deki analiz sonuçlarına göre, stajyerler inşaat işletmeleri işlemlerini kaydedebilir sorusu, faaliyet gösterilen sektöre göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (55) = - 2,67, p<.05]. Buna göre, kamu sektörü yöneticileri (ort. = 4,29), özel sektör yöneticilerine (ort. = 3,43) kıyasla stajyerler inşaat işletmeleri işlemlerini kaydedebilir ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan t-test sonuçlarına göre; faaliyet gösterilen sektör ile “Soru 23: Bütçe hazırlayabilir” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 18)’de sunulmuştur.

Tablo 18: Soru 23 * Faaliyet Gösterilen Sektör

Faaliyet Gösterilen Sektör	N	Ort.	S	sd	t	p
Özel Sektör	40	3,6250	1,03000	55	-2,77	0,008
Kamu Sektörü	17	4,3529	,49259			

Tablo 18’deki analiz sonuçlarına göre, stajyerler bütçe hazırlayabilir sorusu, faaliyet gösterilen sektöre göre anlamlı bir fark göstermektedir [t (55) = - 2,77, p<.05]. Buna göre, kamu sektörü yöneticileri (ort. = 4,35), özel sektör yöneticilerine (ort. = 3,63) kıyasla stajyerler bütçe hazırlayabilir ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Faaliyetini kaç yıldır sürdürüyor olması

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; işletmelerin, kendi bünyelerinde staj eğitimi alan öğrencilerin kazanması gereken yeterliliklere ait yargılar ile işletmenin faaliyetini kaç yıldır sürdürdüğü arasında, $p > 0.05$ olduğundan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Personel temin yeri

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; personel temin yeri ile “Soru 11: Serbest meslek kazanç defteri düzenleyebilir” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 19)’da sunulmuştur.

Tablo 19: Soru 11*Personel Temin Yeri

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	11,342	5	2,268	3,073	,017	A-D, B-D, C-D, E-D, F-D
Gruplar içi	37,641	51	,738			
Toplam	48,982	56				

Tablo 19’daki One-way ANOVA sonuçlarına göre; işletmede staj gören öğrencilerin serbest meslek kazanç defteri düzenleyebilir yargısına katılım düzeyleri arasında personel temin yerleri bakımından anlamlı bir fark vardır [F (5, 51) = 3,073 p < 0.05]. Personel temin yerleri arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; A: Merkezi atama (ort. = 4,46), B: İşkur (ort. = 4,17), C: Tanıdık (ort. = 3,75), E: Gazete / TV/ Radyo / İnternet (ort. = 5,00) ve F: Diğer (ort. = 3,82) yerlerden temin edilen personelin, D: Kendi isteği ile başvuranlar

(ort. = 3,14)'lara kıyasla serbest meslek kazanç defteri düzenleyebilir ifadesine daha fazla katılmaktadır.

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; personel temin yeri ile *"Soru 14: Aktif ve pasif hesapları tanıma ve kaydetme becerisine sahiptir"* sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 20)'de sunulmuştur.

Tablo 20: Soru 14*Personel Temin Yeri

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	22,058	5	4,412	6,116	,000	A-D, B-D, C-D, E-D, F-D
Grupları içi	36,784	51	,721			
Toplam	58,842	56				

A: Merkezi atama (ort. = 4,69)

B: İşkur(ort. = 4,58)

C: Tanıdık (ort. = 3,58)

D: Kendi isteği ile başvuranlar (ort. = 3,00)

E: Gazete / TV/ Radyo / İnternet (ort. = 5,00)

F: Diğer (ort. = 3,73)

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; personel temin yeri ile *"Soru 22: Muhasebe paket programlarını kullanabilir"* sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 21)'de sunulmuştur.

Tablo 21: Soru 22*Personel Temin Yeri

Varyansın kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	11,574	5	2,315	2,811	,026	A-D, B-D, C-D, E-D, F-D
Gruplar içi	42,005	51	,824			
Toplam	53,579	56				

A: Merkezi atama (ort. = 4,46)

B: İşkur(ort. = 4,08)

C: Tanıdık (ort. = 4,50)

D: Kendi isteği ile başvuranlar (ort. = 3,14)

E: Gazete / TV/ Radyo / İnternet (ort. = 5,00)

F: Diğer (ort. = 4,00)

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; personel temin yeri ile *"Soru 23: Bütçe hazırlayabilir"* sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 22)'de sunulmuştur.

Tablo 22: Soru 23*Personel Temin Yeri

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	13,749	5	2,750	3,707	,006	A-D, B-D, C-D, E-D, F-D
Grupları içi	37,830	51	,742			
Toplam	51,579	56				

A: Merkezi atama (ort. = 4,31)

B: İşkur(ort. = 4,17)

C: Tanıdık (ort. = 3,67)

D: Kendi isteği ile başvuranlar (ort. = 3,00)

E: Gazete / TV/ Radyo / İnternet (ort. = 5,00)

F: Diğer (ort. = 3,45)

Stajyer kabulünde etkili olan faktörler

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; stajyer kabulünde etkili olan faktörler ile “Soru 12: Beyannameleri düzenleyebilir” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 23)’te sunulmuştur.

Tablo 23: Soru 12*Stajyer Kabulünde Etkili Olan Faktörler

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	13,935	3	4,645	5,152	,003	A-B
Gruplariçi	47,784	53	,902			
Toplam	61,719	56				

A: Yasal Zorunluluk (ort. = 4,78)

B: Tanıdık İstekleri (ort. = 3,21)

Tablo 23’deki One-way ANOVA sonuçlarına göre; işletmede staj gören öğrencilerin beyanname düzenleyebilir yargısına katılım düzeyleri arasında, stajyer kabulünde etkili olan faktörler bakımından anlamlı bir fark vardır [$F(3, 53) = 5,152$ $p < 0.05$]. Stajyer kabulünde etkili olan faktörler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; A: Yasal zorunluluk (ort. = 4,78) ile stajyer kabul eden işletmeler, tanıdık istekleri (ort. = 3,21) ile stajyer kabul edenlere kıyasla, staj öğrencilerin beyanname düzenleyebilir yargısına daha fazla katılmaktadır.

Yapılan One-way ANOVA testi sonuçlarına göre; stajyer kabulünde etkili olan faktörler ile “Soru 13: Bilanço düzenleyebilir” sorusu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve (Tablo 24)’te sunulmuştur.

Tablo 24: Soru 13*Stajyer Kabulünde Etkili Olan Faktörler

Varyansın Kaynağı	Kareler top.	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	10,675	3	3,558	3,435	,023	
Gruplariçi	54,904	53	1,036			
Toplam	65,579	56				

A: Yasal Zorunluluk (ort. = 4,67)

B: Tanıdık İstekleri (ort. = 3,36)

5. SONUÇ

Meslek yüksekokulları, işletmelerin ihtiyaç duyduğu ara elemanları yetiştirmektedir. Bundan dolayı; meslek yüksekokulu öğrencilerinden, işletmelerin ihtiyaç duyduğu yeterliliklerin birçoğunu taşıyarak mezun olmaları beklenmektedir. Ancak her işletmenin kendi örgüt kültürü, sektörel farklılıkları, tutulan defterlerin mahiyetleri gibi hususlar işletmelerin mezun olan öğrencilerden beklediği yeterliliklerde farklılıklara sebep olmaktadır. Araştırma sonucuna göre daha önceden bir iş deneyimine sahip olan öğrencilerin; yasal defter ve belgeleri daha iyi tanıma, beyanname düzenleyebilme, aktif pasif hesapları tanıma ve kaydetme becerisine sahip oldukları, muhasebe paket programlarını daha iyi kullanabildikleri görülmüştür. Bu sonuçlar üzerinde de kurumsal istihdam programları olan işkur vb. kurumların, mesleki yeterlilikler ve mezuniyet kriterleri doğrultusunda işe yerleştirme yapmasının olumlu bir çıktısı olduğu düşünülebilir. Bu çalışmada, işletmelerin öğrencilerden bekledikleri yeterlilikler ile öğrencilerin yeterlilikleri karşılaştırılmış olup karşılıklı beklentilerin kısmen de olsa karşılandığı düşünülmektedir. Bu çalışma ile önlisans öğrencilerinin mesleki yeterliliklerinin, işverenlerin beklentilerini yeterince karşılayabilmesi için öğrencilerin daha çok uygulamalı eğitime yönlendirilmeleri gereği ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akın, O., Özdaşlı, K. (2014). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlerinde Uymaları Gereken Etik İlkeler Uyma Düzeyine Yönelik Meslek Mensupları İle Meslek Yüksek Okulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Algıları *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, C/S. 63:59-74
- Albez, A., Bilici, B., (2012). Meslek Yüksekokulları Muhasebe Öğrencilerinin Mesleğe Bakışları: Atatürk Üniversitesi'nde Bir Araştırma *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C/S.16(3): 383-398
- Alkan, G.,(2015). İşletmelerin Önlisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: İzmir'de Bir Araştırma *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, C/S.17 (1):137-158
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi*(Gözden Geçirilmiş 23.Baskı), Ankara, PegemA Yayıncılık
- Coşkun, S., Kır, A., Özbay, F., (2017). Meslek Yüksekokulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının Ve Mesleki Eğitimden Beklentilerinin Değerlendirilmesi *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, ICMEB17 Özel Sayısı: 314-329
- Ertuğrul, A. E., (2016). İşletmelerin, Önlisans Muhasebe Bölümü Mezunlarından Beklentileri ve Ankara Organize Sanayi Bölgesi'nde Bir Araştırma *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, C/S14(2):133-147
- Ezin,Y., Bilen, A., Aslan, R., (2017). Üniversitelerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Üzerine Bir Araştırma *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C/S5(47): 468-479
- Gençtürk, M., (2006). Alınan Eğitimin Meslek Yaşamındaki Yeterlilik Düzeyinin İşletmelerin Muhasebe – Finans Bölümünde Çalışanlar Üzerinde Tespitine Yönelik Bir Alan Çalışması: Isparta, Burdur, Denizli ve Antalya Organize Sanayi Bölgeleri Örneği *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* C/S 2(12) :55-82
- Güneş, E., Yüksel, M., Kaya, H.,P., (2017). Muhasebe Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* C/S 18(1):367-382
- Karasioğlu F., Duman , H., (2011) Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi Ve Kalitesi Üzerine Bir Not *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C/S 10(1): 165-180
- Önal, S., Kılıç, İ., (2019), "Önlisans Öğrencilerinin Staj Eğitimi Sonrasında Mesleki Yeterliliklerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma" Çukurova 3. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Sözlü Bildiri, 3-6 Ekim 2019,Adana
- Önal, S., Gedik, İ., Mat, M., (2017). İşyeri Eğitimi Gören Ticaret Meslek Lisesi Öğrencilerinin İşverenlerin Bakış Açısıyla Mesleki Yeterliliklerinin İncelenmesi: Osmaniye İlinde Bir Uygulama *International Journal of Academic Value Studies* C/S3 (10): 45-55
- Terim, B., Öztürk, A., (2009). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Gördes Meslek Yüksekokulunda Bir Uygulama *Celal Bayar Üniversitesi S.B.E.Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* C/S :7(2):153-168
- Tugay, O., Ömürbek, V., (2014). Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ve Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi* C/S7(3):53 - 74
- Yürekli, E., Gönen, S. (2015) Muhasebe Meslek Mensuplarının Nitelikli Meslek Mensubu Yetiştirilmesine Yönelik Önlisans Programından Beklentileri *KAÜ İİBF Dergisi*, C/S6(10):301-316.